

**ДОКЛАД ЗА ЦЯЛОСТНА
ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА
ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТ НА
ЗАКОН ЗА НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ
ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. ПРИЛОЖЕНА МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЦЯЛОСТНАТА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

II. ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Описание на проблемите и въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт
2. Заинтересовани страни
3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт
4. Възможни варианти за постигане на заложените цели, както и описание на варианта „Без действие“
5. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до разходи за заинтересованите страни
6. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до ползи за заинтересованите страни
7. Промяна на административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите
8. Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни за всеки от вариантите
9. Сравнение на вариантите
10. Проведени консултации
11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите
12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад съдържа резултатите от извършена цялостна предварителна оценка на въздействието на регулативна намеса на национално равнище, отнасяща се до приемането на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология. Целта на предприемането на посочената регулативна намеса от страна на държавата е да се утвърди статута на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) с трайна правна уредба предвид мащабите и стратегическата значимост на цялостната дейност на НИМХ за държавата, обществото и гражданите.

Настоящата цялостна предварителна оценка на въздействието е изготвена в Министерство на образованието и науката на основание чл. 20, ал. 3 от Закона за нормативните актове¹.

I. ПРИЛОЖЕНА МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЦЯЛОСТНАТА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Настоящата цялостна предварителна оценка на въздействието е насочена към изследване на въздействията от приемането на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология. За нейното изготвяне е използвана методология, съобразена с нормативните разпоредби в Закона за нормативните актове и в Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието², както и с препоръките в Ръководството за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството от 2014 година³. В тази връзка при извършването на настоящата оценка на въздействието са използвани следните методи и инструменти:

А. За събиране на информация и данни:

- Изследване на съдържанието на нормативни, стратегически и аналитични документи, доклади, отчети и литература, относими към темата (кабинетно проучване)
- Проучване на мнението на основни заинтересовани страни чрез въпросници и интервюта

Б. За анализ:

---

¹ Обн., ДВ бр. 34 от 3.05.2016 г., в сила от 04.11.2016 г.

² Приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г.

³ Прието с Решение № 549 на Министерския съвет от 25 юли 2014 г.

- Качествен анализ:
- Анализ на положителните и отрицателните въздействия в икономически, социален и екологичен план
- Сравнителен анализ на възможните варианти за действие.

II. ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Описание на проблемите и въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт

Значимост на дейността на НИМХ

Функционирането на НИМХ е от огромна значимост за Република България най-общо в две измерения:

1. Като национална научна организация НИМХ осъществява дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, както и научни изследвания, научно-приложна, иновативна и образователна дейност.
2. Националният институт по метеорология и хидрология е националната хидрометеорологична служба на Република България.

В допълнение НИМХ е уникален с това, че развива мащабна научна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология и същевременно с това прилага резултатите от нея на практика. В тази връзка, бидейки основно оперативно и научноизследователско звено в областта на метеорологията, агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение, НИМХ осигурява:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;

- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата и свързаните с тях неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в областите на компетентност на НИМХ; информация и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), участие в глобалния и регионалния обмен на данни (VI регион Европа, към СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

В допълнение НИМХ осигурява денонощно със специализирана информация военната и гражданската авиация, корабоплаването в западната част на Черно море, поддържа различни системи за ранно предупреждение и обслужва почти всички министерства и техни структури с оперативна информация и експертизи, изпълнява редица международни задължения на Република България. НИМХ поддържа мониторингова система от 931 станции на територията на цялата страна, международен и национален телекомуникационен център, националния хидрометеорологичен архив, националната аерологична станция, националните системи за ранно предупреждение за бедствия от хидрометеорологичен характер.

За мащабите на практическите дейности, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. (относими към получаваната субсидия) свидетелстват следните данни:

- За периода от 2014 г. до 2018 г. експерти на НИМХ-БАН в София и филиалите в страната са предоставили информационни хидрометеорологични продукти, прогнози, експертизи, становища и др. за нуждите на държавните институции и

обществото, министерства, ведомства, местни органи на министерствата и ведомствата, общини, областни управи и др., както следва:

- през 2014 г. – 9996 броя
- през 2015 г. – 7480 броя
- през 2016 г. – 9 045 броя
- през 2017 г. – 9 386 броя
- през 2018 г. – 9472 броя.

- За същия период НИМХ е осъществил проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и др., като общият им брой е, както следва:

- През 2014 г. са изпълнявани 10 проекта, финансирани от национални институции
- През 2015 г. са изпълнявани 15 проекта, финансирани от национални институции
- През 2016 г. са изпълнявани 13 проекта, финансирани от национални институции
- През 2017 г. са изпълнявани 25 проекта, финансирани от национални институции – МОСВ, МОН, МЗХГ, ИАОС към МОСВ, общини и др.
- През 2018 г. са изпълнявани 18 проекта, финансирани от национални институции – МОСВ, МОН, МЗХГ, ИАОС към МОСВ, общини и др.

Като научна организация НИМХ осъществява фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. Мащабната научноизследователска дейност на НИМХ в последните пет години (в периода от 2014 година до 2018 година) е организирана в изпълнение на проекти, както следва по години:

- През 2014 г. – 100 проекта
- През 2015 г. – 77 проекта
- През 2016 г. – 72 проекта
- През 2017 г. – 84 проекта
- През 2018 г. – 69 проекта и др.

НИМХ е оторизиран да представя Република България в Световната метеорологична организация с Указ на Народното събрание № 348/23.07.1951 г. НИМХ е официален представител на България в Европейския център за средносрочна прогноза на времето (ECMWF), Европейската организация за използване на метеорологичните спътници (EUMETSAT), Оперативната програма за обмен на информация от метеорологичните радиолокатори (OPERA) на Мрежата на Европейските метеорологични служби (EUMETNET), Международната хидроложка програма към ЮНЕСКО, Международната програма за изследване на река Дунав и др.

Посочените аспекти на дейността на НИМХ, впечатляващи със своите мащаби и значимост, са в основата на неговата стратегическа важност за националната сигурност на Република България. Неблагоприятното състояние на околната среда е сред основните заплахи за сигурността и благоденствието на човека и това определя защитата на екологичната сигурност като една от приоритетните задачи на съвременното общество. Налице са редица фактори и процеси, които, без да са предизвикани от човека, представляват сериозна заплаха за екологичната сигурност. Във връзка с това, че промяната на климата е „фактор с глобално значение, който поражда нарастваща несигурност и играе роля на катализатор на напрежение, засяга големи групи хора, като налага ограничения в достъпа им до жизненоважни ресурси, влияе на здравето им и застрашава критична инфраструктура“⁴, Република България приоритетно провежда политика за сигурност в отношенията човек – природа. В тази връзка значимостта на НИМХ преди всичко се обуславя в контекста на защитата на екологичната сигурност като важен компонент на националната сигурност. Чрез всички аспекти на дейността си, включително измерванията и прогнозите за вероятността за възникване на явления и процеси, чиято реализация може да доведе до негативни последици, НИМХ е стратегическо звено и ключов фактор за осъществяване на политиките на българската държава в защита на интересите на гражданите и обществото от негативното въздействие на природните процеси и отраженията им върху здравето на населението, върху околната среда и икономиката. В допълнение отбелязваме, че в тази връзка НИМХ има задължения от национална значимост по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконови

---

⁴ Актуализирана стратегия за национална сигурност на Република България, Приета с Решение на НС от 14.03.2018 г., обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г., достъпна на: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=671>, както е индексирано на 16.06.2019 г.

нормативни актове. Ранното и надеждно предупреждение от страна на НИМХ за промените в метеорологичните условия и в качеството на въздуха, както и за измененията на климата и др. позволяват на държавните и на местните органи, вземащи решения, както и на отделните граждани да се подготвят по-добре в тази връзка.

Екологичната сигурност на всяка държава е част от екологичната сигурност в света. Националните метеорологични служби - членове на СМО, включително НИМХ работят денонощно, за да осигурят жизненоважна информация за времето и климата в целия свят. С дейността си те подпомагат държавите в усилията им за опазване здравето и живота на гражданите, ресурсите и околната среда и за подкрепа на социално-икономическия растеж. В допълнение, СМО има водеща роля в международните усилия за наблюдение и защита на околната среда. В сътрудничество с други агенции на ООН и националните метеорологични и хидроложки служби на своите членове, СМО има важна роля в предоставянето на експертизи и оценки на правителствата по въпросите на метеорологията. В тази връзка НИМХ чрез дейността си като част от СМО допринася за устойчивото развитие на държавите и за благосъстоянието на хората по света.

Проблеми, произтичащи от текущото състояние на правната уредба

До 01. януари 2019 година НИМХ функционираше в рамките на Българската академия на науките (БАН) като научен институт и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. Посочената специфика е свързана със специфично съотношение между научен и оперативен персонал и със специфични разходи, които не бяха взети предвид при разпределението на бюджетните средства от страна БАН за обезпечаване на научно-приложната, оперативната и експертна дейност в НИМХ през 2018 г. и това постави в риск неговата пълноценната работа и като научна организация, и като национална хидрометеорологична служба на Република България, включително и изпълнението на задълженията, които НИМХ има по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконовни нормативни актове и породи социално напрежение. В тази връзка и с цел да се осигурят условия за нормална работа на НИМХ се извърши следната промяна в правната уредба: съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с

бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. С Постановление № 7 на Министерския съвет (ПМС № 7) от 14.01.2019 година е приет Правилник за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология (Обн. - ДВ, бр. 6 от 18.01.2019 г.) (правилник). Чрез посочената промяна в правната уредба и с приемането на правилника на практика се осъществи процесът на отделяне на НИМХ от БАН и се извърши трансформиране на НИМХ от основно звено при Българската академия на науките в юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. С правилника се уреждат устройството, дейността, организацията на работата и числеността на персонала на Националния институт по метеорология и хидрология. В него се регламентира националната и международна дейност, управлението и структурата, организацията на работа, начините на финансиране и необходимото имущество, числеността на персонала и други важни елементи за функционирането на Националния институт по метеорология и хидрология, считано от 1 януари 2019 г. С това в общи линии се осигурява изпълнението на националните и международни дейности, възложени на НИМХ със закони и подзаконови нормативни актове и такива, съгласно които НИМХ представлява държавата и изпълнява поетите от нея ангажименти към Световната метеорологична организация и други международни организации в областта на метеорологията и хидрологията. Същевременно посоченият правилник е нормативен акт, който е издаден за организацията и за вътрешния ред на дейността на НИМХ и с него не се уреждат трайно обществените отношения, свързани с НИМХ. Това създава ограничения и препятствия пред текущото изпълнение на задълженията на НИМХ в полза на държавата, обществото и гражданите и пред перспективите за развитието му в стратегически план във връзка със следното:

- Регламентираният в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. статут на НИМХ не позволява НИМХ да бъде автономна институция – като научна организация, извършваща научни изследвания и оперативни дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, същевременно с това осъществяваща оперативни дейности в посочените области и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. В правилника не са регламентирани функциите на НИМХ, не са посочени прецизно и изчерпателно дейностите, които НИМХ осъществява в национален и международен план. Във връзка с това съществува необходимост да се утвърди

автономността на НИМХ, да се посочат неговите функции и да се опишат изчерпателно и прецизно дейностите му.

- Като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, дейността на НИМХ (съгласно чл. 18 от правилника) се финансира от: държавния бюджет, приходи, проекти и програми, финансирани от Европейския съюз и от други международни организации и от безвъзмездно получени средства. Посоченият механизъм за финансиране и формиране на бюджет не е подходящ предвид важността на цялостната дейност на НИМХ. Това оказва негативни въздействия във връзка с ограничените възможности НИМХ да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение следва да се посочи, че фиксираните средства за работна заплата на персонала в НИМХ ограничават възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което демотивира персонала. Това е проблем във връзка с изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им да държавата и обществото. В тази връзка е идентифицирана необходимост НИМХ да бъде юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

- С оглед коректността на данните за климатичните промени е от основно значение да се извършват непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място. Относно станциите, където се извършват метеорологични измервания, собствеността е предимно частна държавна. Това дава възможност за различни претенции относно посочените имоти (най-често във връзка с реституция). В случай че посочените претенции бъдат удовлетворени, следва преместване на станции, където в продължение на десетилетия се извършват непрекъснати метеорологични измервания. Същевременно съгласно чл. 19, ал. 2 от правилника „Недвижимите имоти, предоставени от държавата на НИМХ, са държавна публична собственост, съответно държавна частна собственост“. Това не гарантира извършване на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ограничава възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. На тази база е идентифицирана необходимост собствеността на имотите на НИМХ да е публична държавна.

- В правилника липсват също така ясни и изчерпателни регламенти относно органите за управление, структурата и работното време на работниците и служителите му. За

изпълнение на своите задачи НИМХ се нуждае от специалисти, работещи при различни и специфични условия на труд – на денонощен режим, във високопланинските станции, в хидрометеорологичните обсерватории в населените места и др. В правилника не са отразени спецификите относно труда на специалистите. В допълнение, поради системно недостатъчно финансиране в последните години (още бидейки към БАН) НИМХ изпитва прогресивен недостиг на кадри, включително на висококвалифицирани специалисти. Липсата на трайно уреждане на статута на НИМХ, гарантиращо устойчивостта и стабилитета му ще съдейства за задълбочаване на посочения проблем.

Гореизложените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо статутът на НИМХ, неговите функции и дейности, управление и устройство, структурата на НИМХ и работното време, както и имуществото и финансирането му да се уредят трайно със Закон за НИМХ. Законът за НИМХ ще уреди трайно обществените отношения, свързани както с научноизследователската дейност и същност на НИМХ, така и с дейността му като националната хидрометеорологична служба на Република България, извършвана в полза на държавата и гражданите.

Необходимостта от посочената правна регулация се обуславя от значимостта на дейността на НИМХ като уникална национална институция, обслужваща стратегически дейности и свързаните с тях държавни институции, включително националната сигурност. В тази връзка съществуващата нормативна уредба поражда проблеми в областта на хидрологията и метрологията у нас като цяло.

На национално равнище широкообхватните и разнородни хидрометеорологични дейности в страната са обединени през 1950 г. в единна Хидрометеорологична служба (ХМС) на България при Министерския съвет (с ПМС № 2185/27.07.1950 г.) През 1954 г. с ПМС № 13/22.01.1954 г. към ХМС, с цел научното обезпечаване на тази важна национална институция е създаден Научноизследователски институт по хидрология и метеорология (НИИХМ.) През 1989 г. с ПМС № 15/02.11.1989 г. оперативната и научната дейност в областта на мониторинга на въздуха и водите са обединени в Институт по метеорология и хидрология, преименуван през 1991 г. с ПМС № 148/25.07.1991 г. в Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ).

С развитието на обществените и стопанските дейности у нас на практика става невъзможно всички хидрометеорологични дейности да са концентрирани в една

организация – Националната хидрометеорологична служба в лицето на НИМХ. Първоначално се отделят странични дейности като хронометрията и сеизмологията – в Агенция по метрология и Геофизичен институт (сега Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН). След това се отделят дейностите, свързани с качеството на въздуха и водите и управлението на водите (понастоящем в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и в негови звена). Отделят се търговски дейности, като въздействие на градови процеси – към Изпълнителна агенция „Борба с градушките“, обслужването на гражданската авиация – към Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“, управлението на язовирите – към Националната електрическа компания ЕАД – (предприятие „Язовири и каскади“) и към „Напоителни системи“ ЕАД. Посочените дейности са регламентирани в закони (Закон за водите, Закон за чистотата на атмосферния въздух) или в устройствени правилници. Така на практика в НИМХ остават само специфичните дейности, свързани с мониторинга на атмосферата и водите в чисто природен аспект. Това е и „разделителната линия“ в метеорологията и хидрологията – НИМХ, като национална хидрометеорологична служба, отговаря за всички дейности, които са свързани с природните ресурси на атмосферата и водите, а останалите организации, които имат дейност, свързана с метеорология и хидрология, отговарят за антропогенното въздействие върху атмосферата и водите, както и за използването на ресурсите за търговска дейност.

Още със създаването си всички организации, които имат отношение към метеорологията и хидрологията осъществяват тясно взаимодействие с НИМХ, тъй като се нуждаят от различни по характер данни и от информационни продукти, които се създават в НИМХ. С течение на годините координацията и взаимодействието им с НИМХ са оптимизирани, включително с използване на съвременни цифрови технологии. От своя страна НИМХ получава от тях радарна информация, тъй като не разполага с метеорологични радиолокатори.

Тъй като практически е невъзможно да има специален, общ закон за метеорологията и хидрологията поради всеобхватната и разнородна дейност (както като предмет, така и като обществени отношения), специфични дейности в метеорологията и хидрологията се регулират с отделни закони. Основният проблем е, че в голямата си част специфични и търговски дейности в метеорологията и хидрологията, извършвани от различни организации у нас, са регламентирани нормативно на законово или подзаконово ниво, но основополагащата, базисна дейност, извършвана от НИМХ, която

„захранва“ и обезпечава с информация всички останали структури в страната, имащи отношение към метеорологията и хидрологията, няма подходяща нормативна уредба, която да отговаря на значимостта на НИМХ в национален план.

С оглед гореизложеното посочените в настоящия параграф проблеми касаят не само НИМХ, но и функционирането и развитието на метеорологията и хидрологията у нас като цяло и не гарантират стабилна правна основа за осъществяване на ефективна политика в тази връзка. Метеорологичната и хидроложката дейност в Република България ще бъде много по-ефективна и полезна за държавата и гражданите, ако обществените отношения във връзка с НИМХ се уредят трайно със Закон за НИМХ.

В допълнение, чрез трайно уреждане на статута на НИМХ със Закон за НИМХ България ще синхронизира практиката си с повечето от държавите в Европа. В резултат на проучване на правната уредба на националните метеорологични служби в 18 европейски държави се установи следното:

- В 14 от посочените държави обществените отношения, свързани с националните метеорологични служби са уредени трайно със специален закон за институциите, които са национална метеорологична служба в съответната страна. Със специален закон са създадени националните метеорологични служби в следните държави:
  - Австрия – Закон за научните организации
  - Босна и Херцеговина – Закон за метеорологичната и хидроложката дейност
  - Испания – Закон за националната метеорологична служба
  - Нидерландия – Закон за задълженията по метеорология и сеизмология
  - Португалия – Декрет-закон, създаващ португалски институт за морето и атмосферата
  - Румъния – Закон относно метеорологичната дейност
  - Русия – Федерален закон за хидрометеорологичната служба
  - Словакия – Закон за Държавната хидрологична служба и Държавната метеорологична служба
  - Словения – Закон за държавните метеорологични, хидроложки, океанографски и сеизмологични услуги
  - Сърбия – Закон за националната метеорологична служба
  - Финландия – Закон за метеорологичния институт

- Федерална Република Германия – Закон за германската метеорологична служба
- Хърватия – Закон за националната метеорологична служба
- Швейцария – Федерален закон за метеорологията и климатологията
- Статутът и дейността на националните метеорологични служби са регламентирани в актове на правителството в следните държави:
  - Франция – Постановление за създаване на държавно учреждение Météo-France
  - Унгария – Правителствен указ за Националната метеорологична служба
  - Латвия – Заповед на кабинета на министрите
- В Норвегия с кралски указ е създаден норвежки метеорологичен институт⁵.

В обобщение на изложеното в настоящия параграф приемането на Закон за НИМХ е законодателно действие в контекста на усилията на Република България за подобряване на екологичната обстановка в държавата и за повишаване на качеството на метеорологичното и хидрологичното обслужване и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

2. Заинтересовани страни

Предвид мащабната разгърната дейност на НИМХ е налице широк кръг заинтересовани страни, върху които новата регулация ще окаже влияние:

1. Националният институт по метеорология и хидрология като институция
2. Персоналът в структурните звена на Националния институт по метеорология и хидрология - 724 щатни бройки
3. Администрации, извършващи дейност, свързана с наблюдение и защита на околната среда:

- Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по опазване на околната среда (дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването”, Изпълнителна агенция по околна среда, Регионални инспекции по околната среда и водите). За изпълнение на своите дейности те се нуждаят от специализирана прогноза относно потенциала за замърсяване на атмосферата и от информация за резултати от работата на Системи за ранно предупреждение, които получават от НИМХ.

---

⁵ Данните са предоставени от НИМХ

- Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по управлението на водите (дирекция „Управление на водите“, Басейнови дирекции); предприятието „Язовири и каскади“ към Националната електрическа компания, което осъществява техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти и „Напоителни системи“ ЕАД (с предмет на дейност управление на дейностите при стопанисване, експлоатация и поддържане на хидромелиоративния фонд и др). За осъществяване на своите дейности те се нуждаят от информация за текущото състояние на водните запаси, от прогноза за изменението им и определяне на водния баланс на страната, които получават от НИМХ.
- Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ (второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на земеделието, храните и горите), която отговаря за защита на селскостопанската продукция от градушки (практическа дейност по активни въздействия върху атмосферата). За изпълнение на дейността си посочената агенция се нуждае от данни за вертикалния профил на метеорологичните елементи (аерологичен сондаж) и резултати от числената прогноза на времето с локален метеорологичен модел, които им се предоставят от НИМХ. От своя страна Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ предоставя на НИМХ радиолокационна метеорологична информация от специализираните си радари.
- Структури на Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, кризисни щабове към областните управители и кметовете на общини. За осъществяване на превантивни действия защита на населението от бедствия от хидрометеорологичен характер те получават текуща информация и специализирани прогнози от НИМХ.
- Почти всички министерства, държавни и изпълнителни агенции, органи на съдебната власт, за които НИМХ, при поискване от тяхна страна, подготвя и предоставя експертизи в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията и др.

4. Националните метеорологични служби на съседни държави, на които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност

5. Висши училища и други научни институции, с които НИМХ си взаимодейства

6. Бизнес (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др.

В допълнение, във връзка с това, че НИМХ изпълнява задължения по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух, заинтересована страна са всички граждани на Република България. Всички български граждани и юридически лица в Република България пряко или косвено са заинтересовани от правилното функциониране и развитието на една съвременна, технически добре оборудвана и кадрово осигурена национална хидрометеорологична служба, предоставяща качествена научнообоснована информация.

3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт

Стратегическите цели на Закона за НИМХ се свързват със създаване на по-благоприятни условия за:

1. Стабилност, устойчивост и стратегическо развитие на НИМХ като институция
2. Повишаване на сигурността и безопасността на гражданите, институциите и бизнеса
3. Повишаване на международния авторитет на Република България във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

С оглед постигане на стратегическите цели на Закона за НИМХ са поставени следните оперативни цели:

1. Трайна правна регулация на статута на НИМХ като:

- национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България
- = юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

Приоритетна цел на закона за НИМХ е да се гарантира стабилността, устойчивостта и автономността на НИМХ. В допълнение ясният статут на НИМХ и

ясното законово регламентиране на функциите на НИМХ и на националните и международните дейности, чрез които да ги осъществява ще създадат условия за непрекъсваемост на дейността на НИМХ и за запазване на целостта му като Национална хидрометеорологична служба на Р България и като водеща научна организация в областта на метеорологията, агрометеорологията и хидрологията. Ще се минимизират рисковете от преустановяване или влошаване на качеството на дейността на НИМХ.

2. Трайно обезпечаване на необходимото финансиране на разнородната дейност на НИМХ в полза на обществото и държавата. Ясният, регламентиран в закон имуществен и финансов статут на НИМХ също е гаранция за автономност на НИМХ. Така ще се осигури както преодоляването на застоя в техническо отношение, така и развитието и възпроизводството на мрежите за мониторинг, на специализирани системи за ранно предупреждение за риск в случаи на природни бедствия от хидрометеорологичен произход и др. Трайното обезпечаване на ясни механизми на финансиране е предпоставка също така и за съхраняване и развитие и на кадровия и научен потенциал на НИМХ.

3. Създаване на условия за по-ефективни политики на НИМХ относно човешките ресурси във връзка с ясни законови регламенти за организацията на труда, работното време, заплащането, съобразени със спецификата на работния процес в НИМХ. Ще се създаде благоприятна база както за конкурентно възнаграждение и привличане на учени и специалисти, така и за допълнителна квалификация на служителите с цел поддържане високо ниво на професионални компетентности.

4. Повишаване качеството на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. Постигането на посочената цел се гарантира както от ясните и прецизни законови регламенти относно горепосочените цели, така и от регламентите относно устройството и управлението на НИМХ.

Осъществяването на целите на Закона за НИМХ е в подкрепа на усилията на българската държава за повишаване качеството на метеорологичното обслужване и на научните изследвания в тази връзка и се обуславя в контекста на политиките за националната сигурност на Република България и по-конкретно в аспект екологична сигурност.

4. Възможни варианти за постигане на заложените цели, както и описание на варианта „Без действие“

В процеса на изготвяне на настоящата оценка на въздействието са идентифицирани следните варианти на действие:

Вариант 0 – без действие (нулев вариант)

Вариант 1 - промени в съществуващата правна уредба

Вариант 2 - Законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология.

Посочените варианти на действие се различават помежду си относно прилагания подход и интензивност на интервенцията.

Вариант 0 – без действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. При него се изхожда от позицията, че идентифицираният проблем би се саморазрешил без каквато и да е регулативна намеса. Ако се приложи вариантът „Без действие“, статутът и дейността на НИМХ ще продължат да бъдат регламентирани чрез разпоредбата на § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г.⁶ и от Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с Постановление № 7 на Министерския съвет от 14.01.2019 г. (обн. ДВ, бр. 6 от 2019 г.), т.е. ще продължи да липсва трайно уреждане на обществените отношения, свързани с НИМХ.

Нулевият вариант не може да бъде предпочетен, тъй като са налице достатъчно доказателства, че проблемите, посочени в настоящата оценка на въздействието, които трябва да се разрешат с приемането на Закон за НИМХ, се отнасят до липсата на въведени мерки по регулиране. Съществуващата правна уредба относно НИМХ не създава достатъчно благоприятни условия за успешното текущо изпълнение на задълженията на НИМХ в полза на държавата, обществото и гражданите и за развитието му в стратегически план, следователно е необходима регулаторна интервенция чрез приемане на Закон за НИМХ. Поради гореизложеното Вариант 0 не е препоръчителен.

---

⁶Съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджета по бюджета на Министерството на образованието и науката

Вариант 1 - промени в съществуващата правна уредба. Този вариант включва изменения и допълнения в Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. и в Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с ПМС № 7 от 14.01.2019 г. (обн. ДВ, бр. 6 от 2019 г.) с цел преодоляване на идентифицираните проблеми. Не са налице данни, които да показват, че проблемите могат да се разрешат с изменения и допълнения в посочените нормативни актове. Възможно е усложняване на регулирането. Идентифицирана е необходимост от регулаторна намеса чрез приемане на Закон за НИМХ с цел трайно уреждане на неговия статут и цялостната му дейност предвид значимостта им за държавата, обществото и гражданите. В тази връзка Вариант 1 не е препоръчителен.

Вариант 2 - Законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология (Закон).

Законът ще съдържа следните основни положения:

Създаване на Национален институт по метеорология и хидрология и ясни регламенти относно статута му като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България. Предвижда се НИМХ да е юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет. НИМХ ще осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет от Общото събрание на НИМХ. В допълнение в Преходните и заключителни разпоредби е предвидено да се посочи, че НИМХ е правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

- Посочване на функциите на НИМХ и изчерпателно и прецизно регламентиране на дейностите за тяхното осъществяване в два аспекта: национален и международен. Предвижда се да бъдат определени две групи функции на НИМХ: фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в горепосочените области и оперативни функции във връзка с изпълнение на задълженията на Национална хидрометеорологична служба на Република България.

- Регламентиране на органите за управление – общо събрание, научен съвет и генерален директор, както и техните задължения.
- Предвижда се общата численост на персонала на НИМХ да се определя в правилника за устройството и дейността, а броят и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ да се определят от генералния директор в рамките на общата численост.
- Регламенти относно работното време, свързани със спецификата на дейността на работниците и служителите в НИМХ и отнасящи се до следното:
  - Работното време на работниците и служителите в НИМХ да се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на смени – сумирано за шестмесечен период.
  - Възможност при работа на смени да се полага труд и през нощта, като работните часове през нощта не следва да надвишават средно 12 часа за всеки 24-часов период.
  - Работното време на работниците и служителите на НИМХ, полагащи труд на високопланински станции, с над 1500 м. надморска височина да се изчислява на 12-часови смени – сумарно за шестмесечен период, който включва време за качване и за слизане от и до работното място. При тежки метеорологични условия, когато са застрашени живота и здравето на работници и служители се допуска по изключение 24-часова смяна, както и отлагане ползването на междуседмичната почивка.
  - За работниците и служители в НИМХ, извън работещите на смени се предвижда възможността да се установява ненормиран работен ден и др.
  - В преходните и заключителни разпоредби на Закона ще бъде посочено, че трудовите правоотношения на служителите на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. към влизане в сила този закон се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.
- Предвидени са регламенти, че имуществото на НИМХ е държавна собственост, имотите на НИМХ са публична държавна собственост. Предвижда се възможността имотите и части от тях да се отдават под наем при условията и по реда на Закона за държавната собственост.
- Основни акценти във връзка с финансирането са следните:

- Предвидени са ясни регламенти, че НИМХ прилага делегиран бюджет, който дава право на генералния директор: на второстепенен разпоредител с бюджет; да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет; да се разпорежда със средствата на НИМХ; да определя броя и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ в рамките на общата численост; да определя индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на НИМХ за съответната бюджетна година.
- Предвижда се установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ да се включва в бюджета му за следващата година, а необходимите за целта средства да се разчитат по бюджета на Министерството на образованието и науката. Предвижда се също така генералният директор на НИМХ разпределя определените по бюджета за съответната година приходи, разходи и трансфери по параграфи от Единната бюджетна класификация и след обсъждане с научния съвет, представя бюджета за утвърждаване от министъра на образованието и науката.
- Друг съществен момент е ясното регламентиране, че в делегирания бюджет на НИМХ се включват разходи за сметка на: средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката за изпълнение на основните функции на НИМХ и за развитие на материалната база; трансфери от други бюджети за изпълнение на дейности на НИМХ, възложени със закон; приходи от реализация на интелектуални и други продукти, от сключени договори с физически и юридически лица и от помощи и дарения; установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ.

5. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до разходи за заинтересованите страни

По отношение на Вариант 0 - не би следвало да води до разходи за посочените категории заинтересовани страни, в т.ч. и бюджета.

По отношение на Вариант 1 е неприложимо.

По отношение на Вариант 2 - няма да бъде създадена нова административна структура, за чието функциониране да бъдат предвидени допълнителни разходи.

Национален институт по метеорология и хидрология, създаден със Закон за НИМХ, се предвижда да бъде правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

6. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до ползи за заинтересованите страни

По отношение на Вариант 0 – вследствие на прилагането му няма да има икономически, социални и екологични ползи за посочените категории заинтересовани страни, в т.ч. и бюджета.

По отношение на Вариант 1 е неприложимо.

По отношение на Вариант 2 – предвиждат се ползи за всички заинтересовани страни предвид целите на интервенцията.

7. Промяната на административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите

Никой от описаните варианти не би следвало да води до промяна на административната тежест за заинтересованите страни.

8. Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни за всеки от вариантите

Вариант 0 – В процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани положителни въздействия при прилагането на Вариант 0.

При прилагането на нулев сценарий запазването на наличната към момента нормативна уредба относно НИМХ създава предпоставки за рискове и отрицателни последици в икономически, социален и екологичен аспект.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в икономически план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Бидейки юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. НИМХ няма да има възможност да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение фиксираните

средства за работна заплата на персонала в НИМХ ще продължат да ограничават възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което ще демотивира персонала. В тази връзка ще продължи наличието на затруднения относно изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им да държавата и обществото. Относно имотите, където се извършват метеорологични измервания и собствеността е частна държавна, ще продължи да съществува риск от предявяване на различни претенции. Вследствие на посочените негативни икономически въздействия ще продължат да съществуват пречки пред прецизното и изчерпателно изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България, пред осъществяването на научноизследователската ѝ дейност, на иновациите и на образованието, което предоставя, пред технологичното развитие и пред решаването на кадровите проблеми на НИМХ като институция. Това ще се отрази във връзка с ограничаване възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни.

- По отношение на персонала в НИМХ – Ще има негативно отражение в икономически аспект и по отношение на персонала, във връзка с неблагоприятните условия НИМХ да провежда политики за повишаване на социалния статус на работниците и служителите си. В конкретика ще има негативни отражения върху доходите им (липса на възможност за увеличаване на трудовите възнаграждения).
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Съществува риск прилагането на Вариант 0 да се отрази негативно по отношение на изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България и това от своя страна на окаже отрицателно икономическо въздействие на посочената група заинтересовани страни. В тази връзка влошеното качество на информацията, която НИМХ ще предоставя, ще има неблагоприятни икономически ефекти върху дейността им – повреждане на имущество, загуба на публични финансови ресурси и др.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Вследствие от прилагането на Вариант 0 влошеното качество на информацията,

която НИМХ ще предоставя, ще има неблагоприятни икономически ефекти във връзка с повишени разходи за извършване на бизнес, понижена конкурентоспособност, особено върху малките и средните предприятия, които не разполагат с голям капитал.

- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Прилагането на Вариант 0 ще има негативно икономически въздействие поради това, че НИМХ ще бъде партньор, функциониращ в нестабилен контекст, който създава пречки относно неговата устойчивост и предвидимост.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства - Прилагането на нулевия вариант ще има негативни отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за партньорство и за осъществяване съвместни проекти с НИМХ.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 във връзка с гореизложените причини ще се отрази негативно по отношение на частните ресурси.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в социален план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Прилагането на Вариант 0 ще се отрази цялостно върху институционалното развитие на НИМХ и в конкретика – върху социалните му аспекти. В тази връзка ще продължат да бъдат недостатъчно благоприятни условията в НИМХ за екипна работа, за подобряване на микроклимата, за разгръщане на творческия потенциал на кадрите и за развитие на иновационните процеси в научноизследователските и оперативните дейности.
- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 0 ще има отражение в отрицателен аспект и върху всеки работник и служител във връзка с нестабилността на институцията и липсата на перспективи за развитие, което ще доведе до липса на мотивация, до текучество, а оттам и до влошено качество на цялостната дейност.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от

НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ прилагането на Вариант 0 ще има социални отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за междуинституционално взаимодействие с НИМХ.

- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Прилагането на Вариант 0 ще има негативни отражения и в социален план, във връзка с рискове относно намаляване броя на работните места, невъзможност за провеждане на ефективни фирмени социални политики, включително политики по отношение на човешките ресурси, на корпоративната социална отговорност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – прилагането на Вариант 0 ще има негативни социални ефекти поради това, че НИМХ ще бъде партньор, който функционира в условията на нормативна уредба, създаваща проблеми за неговото развитие и авторитет.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи прилагането на нулевия вариант би имало негативни социални отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за междуинституционално взаимодействие с НИМХ.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 ще се отрази негативно във връзка с опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в екологичен план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция прилагането на Вариант 0 ще окаже негативно влияние във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, тъй като НИМХ е стратегическа институция.
- По отношение на персонала в НИМХ – Прилагането на Вариант 0 ще окаже негативно влияние, тъй като няма да има добри екологосъобразни условия на труд.

- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползвачи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - въздействията от прилагането на нулев вариант ще са във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, в т. ч. за опазване живота и здравето на човека, опазване на природните ресурси и др.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. негативните последици от прилагането на Вариант 0 са свързани с недостатъчно добри условия за екологосъобразно поведение на производителите и търговците, за производството на стоки и предоставянето на услуги, които са по-щадящи околната среда.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Осъществяването на Вариант 0 ще окаже негативно влияние във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност в международен план.
- По отношение на висшите училища и научните организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, във връзка с прилагането на нулевия вариант не са идентифицирани негативни екологични последици.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 във връзка с гореизложените причини ще се отрази негативно върху тяхното екологосъобразно поведение, върху опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 1 – Измененията и допълненията в посочените нормативни актове биха оказали негативни въздействия, аналогични при прилагането на Вариант 0, описани по-горе, тъй като се свързани с фрагментарни промени в правната уредба относно НИМХ. Вследствие прилагането на Вариант 1, включително поради възможността за усложняване на регулирането, може да се наблюдава засилване на негативните ефекти. В допълнение, в процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани трайни и устойчиви положителни въздействия от прилагането на

Вариант 1 по отношение на заинтересованите страни във връзка с целите на регулаторната намеса, определени в т. 3.

Вариант 2 – Прилагането на Вариант 2 – приемане на Закон за НИМХ ще има позитивно въздействие върху заинтересованите страни, както следва:

Вариант 2 ще окаже положителни икономически въздействия върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Трайното уреждане на статута на НИМХ ще създаде условия НИМХ да бъде автономна институция. Възможността да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет ще съдейства за утвърждаване на автономността на институцията и ще окаже позитивно въздействие относно институционалното развитие на НИМХ по посока на постигане на устойчивост и стабилитет. За утвърждаване на посочените позитивни въздействия ще съдействат и регламентите относно това, че имотите – собственост на НИМХ са публична държавна собственост, както и относно възможността имотите/част от тях да бъдат отдавани под наем. Това ще прекрати рисковете пред извършването на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ще създаде условия държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. Посочените позитивни въздействия ще имат положително отражение върху прецизното и изчерпателно изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България. Ще се повиши и качеството на научноизследователската ѝ дейност, на иновациите и на образованието, което предоставя. Ще се подобрят условията за работа и за развитие на кадрите в НИМХ.
- По отношение на персонала в НИМХ – Приемането на Закон за НИМХ ще окаже позитивно въздействие по отношение на персонала (повишаване на заплатите, възможности за прилагане на диференцирано заплащане и др.), тъй като в НИМХ ще се създадат по-благоприятни условия за провеждане на политики за повишаване на социалния статус на работниците и служителите.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Постигането на институционален и финансов стабилитет на НИМХ ще окаже

положително въздействие относно изпълнението задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България и във връзка с качеството на научноизследователската дейност на НИМХ, включително по отношение посочената група заинтересовани страни. Повишеното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има позитивни икономически ефекти върху дейността им.

- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Повишеното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има позитивни икономически въздействия по отношение на намаляване на разходи за извършване на бизнес, повишена конкурентоспособност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Прилагането на Вариант 2 ще окаже косвено икономическо въздействие в позитивен аспект поради това, че в лицето на НИМХ те ще имат икономически стабилен и предвидим партньор, който предоставя качествена информация.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, прилагането на Вариант 2 ще има позитивни ефекти в икономически план, тъй като НИМХ ще бъде стабилен, устойчив и предвидим партньор.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 2 ще се отрази позитивно и на частните ресурси.

Вариант 2 ще има позитивни въздействия в социален план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Приложението на Вариант 2 ще има позитивно въздействие върху цялостното институционално развитие на НИМХ и в конкретика – в социален план. В тази връзка ще се създадат по-благоприятни условия в НИМХ за екипна работа, за подобряване на микроклимата, за разгръщане на творческия потенциал на кадрите и за развитие на иновационните процеси в научноизследователските и оперативните дейности. Това ще повиши

доверието на гражданите в НИМХ и неговия авторитет на национално и на международно равнище.

- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 2 ще има позитивни въздействия и върху всеки работник и служител във връзка със стабилността на институцията и перспективите за развитие пред нея. Това ще повиши мотивацията за работа и професионално развитие сред работещите в НИМХ, което ще създаде благоприятна база за повишаване качеството на цялостната му дейност.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Ще има социални отражения във връзка с това, че благодарение на качествената информация те ще имат по-добри условия да осъществяват дейността си и да се развиват като институции, включително в социален аспект.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. Подобреното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има положителни отражения и в социален план, свързани с възможността за провеждане на ефективни социални политики относно човешките ресурси, относно корпоративната социална отговорност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Позитивните отражения от прилагането на Вариант 2 ще се изразяват в подобрените условия за сътрудничество с НИМХ предвид неговия повишен авторитет в международен план.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства прилагането на Вариант 2 се очакват положителни въздействия във връзка с това, че НИМХ ще бъде стабилен, устойчив и предвидим партньор, ползващ се с авторитет сред обществото и гражданите.

- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 2 ще се отрази положително по отношение на отделните граждани във връзка с опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 2 ще има положителни въздействия в екологичен план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция прилагането на Вариант 2 ще окаже позитивно влияние относно създаването на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, тъй като НИМХ е стратегическа институция.
- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 2 ще има позитивно влияние в екологичен аспект, тъй като ще създаде благоприятна база за екологосъобразни условия на труд.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползвачи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Въздействията от прилагането на Вариант 2 ще са във връзка с по-благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, в т. ч. за опазване живота и здравето на човека, опазване на природните ресурси и др.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. позитивните последици от прилагането на Вариант 2 се отнасят до значително подобряване на условията за екологосъобразно поведение на производителите и търговците, за производството на стоки и предоставянето на услуги, които са по-щадящи околната среда.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – прилагането на Вариант 2 ще окаже позитивно влияние относно създаването на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност в международен план.

- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, във връзка с прилагането на Вариант 2 не са идентифицирани екологични последици.
- По отношение на отделните граждани – Прилагането на Вариант 2 ще се отрази позитивно по отношение на отделните граждани и в конкретика – върху тяхното екологосъобразно поведение и върху опазването на тяхното здраве и живота им.

В процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани отрицателни въздействия при прилагането на Вариант 2.

9. Сравнение на вариантите

Във връзка с изложеното в раздели 5-8 може да се направят следните изводи:

Вариант 0 и Вариант 1 категорично се определят като неустойчиви и рискови за постигане на заложените в законодателната реформа цели.

При Вариант 2 са установени единствено ползи от неговото прилагане. С варианта на намеса чрез Закон за НИМХ се цели правна уредба, при която разглежданите обществени отношения са уредени трайно в непротиворечив и лесен за прилагане нормативен акт със собствена логика и последователност при регулирането на материята.

10. Проведени консултации

В процеса на изготвянето на настоящата оценка на въздействието беше извършено проучване на мнението на основни заинтересовани страни чрез въпросник и интервюта. Целта на въпросника е да се извърши проучване на становищата на заинтересованите страни относно приемането на закон за НИМХ. В тази връзка той съдържа 6 отворени въпроса. В последния въпрос респондентите бяха приканени да направят допълнителни предложения или коментари по темата. Въпросите целят да се установят значими аспекти от становищата на респондентите във връзка с: необходимостта от Закон за НИМХ и причините, които го пораждат; целите, които трябва да се поставят; въздействието, което Законът за НИМХ ще окаже в различни аспекти и относно различни групи и др.

В интервюта с представители на заинтересовани страни за проучване на ключови въпроси относно приемането на Закон за НИМХ беше използван списък от 5 въпроса за насочване на интервюто. Бяха задавани и допълнителни въпроси.

По-важни резултати от проучването се отнасят до следното:

- Всички респонденти считат, че е необходим Закон за НИМХ. Причините, които те посочват, са свързани с: трайно уреждане на статута на НИМХ; гарантиране автономност на НИМХ, устойчивост на институцията, стабилност и перспективи за развитие. Респондентите посочват, че проблемите относно функционирането и развитието на НИМХ са свързани с нестабилния контекст, породен от настоящата правна уредба, че необходимостта от изричен закон за НИМХ изпъква като особено належаща и бездействието в тази връзка би довело до бавно самозакриване и унищожаване на хидрометеорологичната дейност в България.
- Като основни ползи от приемането на Закон за НИМХ се посочват: връщане на интереса към сектора на добре подготвени специалисти; запазване и професионално развитие на работещите в НИМХ висококвалифицирани кадри; реални изгледи за развитие на необходима и полезна за обществото дейност и в тази връзка – реални ползи за държавните и местни институции, за бизнеса и услугите, както и за всички граждани и др.

В допълнение, обществените консултации относно Закона за НИМХ започват от момента на публикуването му за обществено обсъждане за 30 дни. Това ще позволи осъществяването на широка обществена дискусия в експертен и политически аспект.

11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите.

На базата на изложените в раздели 8 и 9 аргументи, препоръчителният вариант е **Вариант 2** – законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по хидрология и метеорология.

Законът за НИМХ ще отстрани съществуващите ограничения на действащото законодателство относно НИМХ.

Със Закона за НИМХ ще се постигне трайно уреждане на неговия статут и цялостната му дейност предвид значимостта им за държавата, обществото и гражданите.

Приемането на Закона за НИМХ е в подкрепа на усилията на българската държава за повишаване качеството на метеорологичното обслужване и на научните изследвания в тази връзка в контекста на политиките за националната сигурност на Република България.

Законът за НИМХ е насочен и към повишаване на авторитета на Република България на международно равнище във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

Следователно Вариант 2 - приемане на Закон за НИМХ съдържа най-голям потенциал за постигане на целите на политиката и в тази връзка категорично се препоръчва.

12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

Препоръчителният срок за извършване на последваща оценка на въздействието съгласно Закона за нормативните актове е 5 години от действието на Закона за НИМХ.

13. Подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на проекта на нормативния акт

Милена Дамянова

директор на дирекция „Наука“

в Министерството на образованието и науката